

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ

437
27/12

23/12

Αθήνα, 16.12.2011
Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Τ./ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./31

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Μουσουρούλη

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 437/25.10.2011 Αναφορά

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 437/25.10.2011 Αναφοράς του Βουλευτή κ. Κωνσταντίνου Μουσουρούλη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Στη νότια Χίο η 3^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων προστατεύει επτά οχυρωμένους μεσαιωνικούς οικισμούς: το Πυργί (με κήρυξη του 1962), τα Μεστά (με κήρυξη του 1965), το Λιθί (με κήρυξη του 1965), τους Ολύμπους (με κήρυξη του 1985), τη Βέσσα (με κήρυξη του 1985), την Ελάτα (με κήρυξη του 1990) και την Καλαμωτή (με κήρυξη του 1998). Από αυτούς, σε καλή κατάσταση διατηρούνται τα Μεστά, οι Ολύμπιοι και η Βέσσα.

Το Πυργί, αν και πρόκειται για το αρχαιότερο, με μαρτυρίες από τον 11^ο αιώνα, το μεγαλύτερο και το σημαντικότερο από πολεοδομικής οργάνωσης και από άποψη μορφολογικών και τυπολογικών χαρακτηριστικών των κτισμάτων του χωριό της μαστιχοφόρας περιοχής του νησιού της Χίου, διατηρείται σε λιγότερο καλή κατάσταση συγκριτικά με τους άλλους οικισμούς, παρά τις συνεχείς προσπάθειες της Εφορείας για να αποτρέψει την αλλοίωση του παραδοσιακού χαρακτήρα του. Η κατάσταση επιβαρύνεται από τους τσιμέντινους εξώστες που είχαν κατασκευαστεί μέσα στον 20^ο αιώνα (ελάχιστοι στις πρώτες δεκαετίες και οι περισσότεροι μετά τα μέσα του 20^{ου} αιώνα), στοιχείο παλαιότητας το οποίο οι κάτοικοι θεωρούν ως ισχυρό επιχείρημα για την ανακατασκευή σήμερα πολλών από αυτούς. Τονίζεται ότι οι ανοιχτοί εξώστες σε πρόβολο και μάλιστα κατασκευασμένοι με τσιμέντο και σιδερένιο οπλισμό είναι επείσακτο στοιχείο, εντελώς ξένο προς τους μεσαιωνικούς οικισμούς τη μορφολογία των οποίων αλλοιώνουν δραστικά. Ωστόσο, οι κάτοικοι προβαίνουν στην ανακατασκευή των εξωστών, χωρίς την έγκριση της Εφορείας. Αυτό δεν ισχύει στον ίδιο βαθμό στα άλλα χωριά της νότιας Χίου, όπου οι υφιστάμενοι εξώστες δεν είναι τόσο πολλοί, ενώ υπάρχουν και παραδείγματα σε οικισμούς, όπως στους Ολύμπους, όπου κατόπιν ενεργειών της 3^{ης} ΕΒΑ υφιστάμενοι εξώστες έχουν καθαιρεθεί στη γενικότερη προσπάθεια της αποκατάστασης των όψεων των μεσαιωνικών οικισμών στην αυθεντική μορφή τους.

Ως προς το θέμα της διατήρησης της παραδοσιακής μορφής των οικισμών, σημειώνεται ότι η Εφορεία δεν έχει αρνηθεί ποτέ τη συνεργασία της για τη συζήτηση θεμάτων που άπτονται του νομοθετικού πλαισίου ή των αρχών της προστασίας - συντήρησης - ανάδειξης διατηρητέων οικισμών που αποτελούν ζώντες οικισμούς ή την ενημέρωση των πολιτών για αυτούς αντίθετα, έχει συμμετάσχει ή έχει η ίδια διοργανώσει τρεις ή τέσσερις φορές τα

τελευταία χρόνια συνέδρια ή ημερίδες για τους ιστορικούς διατηρητέους οικισμούς, με έμφαση στους εννέα τέτοιους οικισμούς που προστατεύει σε όλη τη Χίο.

Αναφορικά με την περίπτωση της κ. Μ. Παπλού, κατοίκου Πυργίου Χίου, η διαμαρτυρία της έχει ως αφετηρία την αρνητική απάντηση της 3^{ης} ΕΒΑ σε αίτημά της για νομιμοποίηση του αυθαίρετα κατασκευασμένου από το 1999 εξώστη οικίας της στο Πυργί. Το νεωτερικό αυτό στοιχείο επιβαρύνει την όψη της οικίας, αλλά και του παρακείμενου στενού δρομίσκου. Επιπλέον, σύμφωνα με την αριθμ. 34/2005 γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Πολιτισμού, το ΥΠ.ΠΟ.Τ. σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να νομιμοποιήσει αυθαίρετες κατασκευές εντός αρχαιολογικών χώρων. Η Εφορεία κίνησε τη συνήθη διαδικασία αυθαιρέτου και το Πολεοδομικό Γραφείο Νομαρχίας Χίου επέβαλε το αναλογούν πρόστιμο ανέγερσης και διατήρησης. Σημειώνεται ότι τα πρόστιμα επιβάλλονται και καθορίζονται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες Πολεοδομίας.

Σχετικά με την προστασία ενός χαρακτηριστικού γνωρίσματος αρχιτεκτονικής παραδοσιακών κτισμάτων στο Πυργί της Χίου, των «ξεστών» ή «ξυστών», η 3^η ΕΒΑ χορηγεί εγκρίσεις για κατασκευή «ξεστών» σε κτήρια στα οποία προϋπήρχε τέτοιου είδους διάκοσμος και σε νέα κτήρια, που βρίσκονται σε θέσεις του οικισμού, όπου τα «ξεστά» είναι άφθονα όπως π.χ. στη θέση «Πατασσά» και στη θέση «Ξένου». Σε όσα κτήρια δεν υπήρχαν εξ αρχής «ξεστά», ζητείται είτε αρμολόγηση (κυρίως σε εκείνα που βρίσκονται επί του περιμετρικού αμυντικού τείχους προκειμένου να διατηρηθεί η φρουριακή μορφή του ή σε όσα δεν έχει καλυφθεί η λιθοδομή με επιχρίσματα) είτε υδροχρωματισμός των εξωτερικών επιχρισμάτων σε γκρίζο ή ώχρα. Επισημαίνεται δε –όπως μπορούμε να αντιληφθούμε και από παλαιές φωτογραφίες– ότι δεν διέθεταν όλα τα κτήρια του παλαιού οικισμού διάκοσμο από «ξεστά», μεγάλη έκταση των οποίων οφείλεται σε επεμβάσεις προ του πολέμου ή σε πρωτοβουλία του Ε.Ο.Τ. κατά την δεκαετία του '60.

Τέλος, συμπληρωματικά αναφέρουμε ότι η 3^η ΕΒΑ συμμετείχε δια εκπροσώπων της στην Επιτροπή Παρακολούθησης του έργου «Διατήρηση και αποκατάσταση των κτηριακών όψεων στο Πυργί της Χίου», που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος RAPHAEL code 97/F 1998-1999, στόχος του οποίου ήταν η ανάδειξη της ιδιαίτερης σημασίας της τεχνοτροπίας των «ξεστών» στο Πυργί. Επιμέρους έργο του ανωτέρω προγράμματος, που ολοκληρώθηκε το έτος 2000, ήταν η συντήρηση και αποκατάσταση των «ξεστών» της όψης της οικίας Κολόμβου, η οποία αποτελεί ένα από τα παλαιότερα σωζόμενα κτίσματα του Πυργίου, που φέρει διακόσμηση με την παραδοσιακή τεχνική των «ξεστών». Επίσης και πάντα στο πλαίσιο του Προγράμματος RAPHAEL, η Εφορεία ενέκρινε την επισκευή κτηρίου στο Πυργί, για τη στέγαση του Μουσείου - Κέντρου Ξυστού.

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού
2. Γραφείο Γενικής Γραμματέως ΥΠ.ΠΟ.Τ.
3. ΔΒΜΑ
4. ΔΑΒΜΜ
5. 3^η ΕΒΑ

